

De Vries

krantenartikelen stond dat de kans aanwezig is dat er slachtoffers vallen vanwege de overbelasting van de arrestatieteams, omdat de leden daarvan te hard en te lang moeten werken. Zij moeten veel overuren maken. Hoe schat de minister die kans in? Het zou toch vreselijk zijn als er echt slachtoffers door zouden vallen. Hoe gaat de minister met die gedachte om?

Minister **De Vries**: Het is natuurlijk heel moeilijk om dat in te schatten. Als korpsonderdelen en bepaalde functionarissen overbelast zijn, is dat heel slecht. Vandaar dat ik probeer de capaciteit aan AT'ers te vergroten, zodat de teamleden minder overuren zullen moeten maken. Ik hoop overigens ook dat het extra beroep dat de afgelopen tijd op AT'ers is gedaan om mee te werken aan persoonsbeveiliging gaandeweg zal afnemen. Nogmaals, er is een schrijnend gebrek aan AT'ers. Ik heb de opleidingsplaatsen geregeld die nodig zijn om daaraan een einde te maken. Ik hoop dat wij in de dialoog waarover ook de heer Teeven sprak, in staat zullen zijn de korpsen indringend duidelijk te maken dat men van die capaciteit gebruik moet gaan maken.

De heer **Van Heemst** (PvdA): Ik wil allereerst van de minister weten of hij de 166 formatieplaatsen die volgens berekeningen noodzakelijk zijn voor de arrestatieteams nog steeds toereikend vindt. Ik vraag dit, omdat het aantal taken dat bij deze mensen terechtkomt wordt uitgebreid. Zouden er niet meer formatieplaatsen moeten zijn?

Heb ik goed begrepen dat de minister zegt dat op dit moment niet geld het probleem is, maar het aanbod van agenten voor die opleiding? Geldt datzelfde voor de middellange termijn of voorziet de minister dat over een halfjaar of een jaar het probleem zal worden gevormd door zowel het geld als de mensen?

Minister **De Vries**: Mijn grootste probleem is op het ogenblik niet de omvang van de formatie zoals die is vastgelegd, maar het feit dat de formatie niet wordt gehaald. Deze onderdelen zijn onderbezet. Wij proberen er dus voor te zorgen dat meer mensen beschikbaar komen. Daarvoor heb ik die opleiding ook gecreëerd.

Voorzie ik daarmee op termijn veel problemen? De heer Eerdmans kijkt mij nog aan. Dat is iets wat het volgende kabinet onder ogen moet zien. Dat moet bekijken of het structureel wil komen tot uitbreiding van het aantal mensen die deze belangrijke functie bekleden.

Geld is voor de opleidingen op het ogenblik inderdaad niet het probleem. Het probleem is, zoals ik al heb gezegd, dat er onvoldoende mensen worden aangeleverd door de korpsen voor het volgen van die opleiding.

De heer **Rietkerk** (CDA): Omdat anders dan normaal vanuit de korpsen wordt gesteld dat er wel voldoende mensen zijn die de arrestatieteamscholing willen doen, maar dat daarvoor geen geld is, vraag ik de minister hoeveel geld er is voor de scholing van de leden van de arrestatieteams. Als dat antwoorde nu niet kan worden gegeven, kan hij het dan wel geven voordat morgen het debat begint over de politieopleidingen? Want dan wil ik er in ieder geval op terugkomen.

Minister **De Vries**: Ik heb gezegd dat wij een extra opleiding mogelijk hebben gemaakt van november 2001 tot februari 2002. Daarmee is zo'n 2,5 mln euro gemoeid. Ik heb nu ook middelen beschikbaar voor nog een extra opleiding in 2002. Het gaat erom of er mensen naar die opleiding komen.

Ik zag dat in het artikel van de heer Vogel ook stond: wij hebben een tijdje niks gehoord. Dat kwam doordat in het licht van de urgentie moest worden geprobeerd in de begroting geld bij elkaar te sprokkelen voor dit doel. Dat probleem is in een paar weken opgelost. Wat dat betreft, kan de opleiding dus plaatsvinden.

De **voorzitter**: Wij zijn gekomen aan het einde van deze serie vragen. Wij zitten een beetje op de rand, maar ik wil de vragen van de heer Van Bommel nog toestaan, ervan uitgaande dat dit kort en krachtig kan met niet te veel aanvullende vragen. Ik zeg er eerlijk bij dat ik dit ook wil omdat de minister van Buitenlandse Zaken al zolang zit te wachten. Tot mijn spijt moet ik de vragen van mevrouw Gerkens dan over de rand laten vallen, maar dat zat erin.

Vragen van het lid Van Bommel aan de minister van Buitenlandse Zaken over **de bombardementen van burgerdoelen in Afghanistan**.

□

De heer **Van Bommel** (SP): Voorzitter. Gisteren, uitgerekend op de dag dat het Internationaal Strafhof van start ging, beging het Amerikaanse leger een kapitale blunder in de oorlog tegen Al Qaeda. In plaats van terroristen zijn er gisteren naar verluid bruiloftsgasten gebombardeerd in het Afghaanse dorp Kakarak. In de berichten wordt gesproken over honderden onschuldige slachtoffers en iets dergelijks gebeurt niet voor het eerst. In de zelfde provincie, in het dorp Kās, zijn begin dit jaar in januari 21 onschuldige slachtoffers gemaakt. De uitdrukking "precisiebombardementen" kan in het kader van de strijd tegen het terrorisme maar beter uit het woordenboek worden geschrapt.

De Afghaanse leider Karzai heeft grote zorg uitgesproken over het hoge aantal burgerslachtoffers dat valt in de strijd tegen het terrorisme; daar lijkt ook alle aanleiding toe. Ons land neemt deel aan de oorlog in Afghanistan. Later dit jaar worden er F-16's die kant op gestuurd om luchtsteun te geven bij grondoperaties. Nederland wordt medeverantwoordelijk en gaat deelnemen aan die oorlog, terwijl de resultaten daarvan op zijn minst twijfelachtig zijn.

In dit verband heb ik een aantal vragen aan de minister. Kan de minister bevestigen dat het Amerikaanse ministerie van Defensie inmiddels heeft toegegeven dat het hier om een misser gaat? Heeft de minister zicht op het aantal eerdere incidenten waarbij onschuldige slachtoffers zijn gevallen? Uit de krant vernemen wij dat het er nogal wat zijn. Deelt de minister verder de opvatting dat het onaanvaardbaar is dat er zulke fouten worden gemaakt, zoals nu in Kakarak en eerder in Kās, of wordt dit door de Nederlandse regering opgevat als bijkomende schade? Deelt de minister voorts de opvatting dat onafhankelijk onderzoek naar de toedracht van deze misser wenselijk is? Is hij bereid daarop aan te dringen via de EU of rechtstreeks bij de Verenigde Staten? Wat betekent deze blunder voor de

Van Bommel

inzet van de Nederlandse F-16's? Deze gaan opereren boven Afghanistan en zullen mogelijk bombardementen uitvoeren op basis van Amerikaanse inlichtingen. Lopen Nederlandse F-16's daarbij hetzelfde risico op missers als de Amerikaanse?

De **voorzitter**: Ik geef het woord aan de minister van Buitenlandse Zaken. Ik verzoek de groep-Herfkens de gesprekken buiten de zaal te voeren. Ik heb dat al eerder gevraagd.

□

Minister **Van Aartsen**: Voorzitter. De Nederlandse regering betreurt uiteraard ten zeerste dat er onschuldige slachtoffers zijn gevallen bij een bombardement in het kader van de operatie Enduring Freedom. Overigens gaf en geeft de Nederlandse regering steun aan de strijd van de Verenigde Staten tegen het terrorisme, zowel in politieke als militaire zin.

Mij is bekend dat Amerikaanse grondtroepen in de omgeving van dorpen in de provincie Uruzgan zoekoperaties hebben uitgevoerd naar Taliban- en Al Qaeda-strijders. Deze operaties vinden overigens nog veelvuldig plaats, wat de Kamer bekend is. Daarbij worden nog wekelijks grote wapenvondsten gedaan. Bij deze operaties zijn de Amerikaanse troepen onder vuur genomen, waarna er luchtsteun is aangevraagd en gekregen. Daarbij is, zoals ons is bevestigd door de Amerikaanse regering, een vergissing begaan. Overigens hebben de Amerikanen luchtsteun gevraagd in reactie op gericht geschut vanaf de grond.

De vraag was of er meer van dit soort incidenten bekend zijn. Er is een incident geweest aan het eind van vorig jaar in Khost, waarbij een konvooi stamoudsten op weg naar Kabul werd gebombardeerd. Dat heeft zich volgens mij midden december voorgedaan. In januari 2002 zijn burgerslachtoffers gevallen toen een dorp vanuit de lucht werd bestookt. Bij een ander geval dat de Nederlandse regering bekend is, zijn vier Canadese militairen omgekomen.

Fouten als deze, die zoals gezegd zeer, maar dan ook zeer te betreuren zijn, kunnen altijd plaatsvinden bij militaire operaties. Er is helaas altijd een risico dat non-combattanten

betrokken raken bij de strijd. De Amerikaanse regering heeft inmiddels met de Afghaanse regering een onderzoek aangekondigd. Overigens hebben de Amerikanen ook al toegestaan dat vertegenwoordigers van de pers naar de streek en naar het dorp kunnen afreizen. Verder wordt er een konvooi gezonden waarmee het Internationaal Comité van het Rode Kruis en de Wereldgezondheidsorganisatie hulpgoederen zullen overbrengen.

Vorige week hebben wij er in een algemeen overleg over van gedachten gewisseld dat Nederland na de zomer F-16's zal stationeren in het kader van de operatie Enduring Freedom. Dit betekent dat Nederlandse F-16's in het kader van de zogeheten "close air support" een bijdrage kunnen leveren aan de strijd in Afghanistan.

De heer **Van Bommel** (SP): De minister verwijst naar het onderzoek dat al is aangekondigd door de Afghaanse regering zelf in samenwerking met de Amerikanen. Toen er vorig jaar een misser werd gemaakt bij het fort nabij Mazar-i-Sharif stond deze minister als een van de eersten op om te zeggen dat er een onafhankelijk onderzoek moest komen. Ik had nu eigenlijk dezelfde houding verwacht van hem. Waarom pleit hij nu niet voor een onafhankelijk onderzoek? Ik vraag dat met zoveel klem, omdat bij de misser in januari dit jaar de Amerikaanse minister van Defensie Rumsfeld er als de kippen bij was om zijn eigen mensen vrij te pleiten van de aanslag waarbij burgerslachtoffers waren gevallen. Ik doe met klem een beroep op de minister om de onafhankelijkheid van het onderzoek dat hij toen bepleitte, nu ook te bepleiten bij de Europese Unie, dan wel bij de Amerikanen.

Wij moeten ons bovendien afvragen of de Afghanen überhaupt zelf in staat zijn om het onderzoek uit te voeren. Men beschikt namelijk over onvoldoende middelen en mensen en is voor de eigen veiligheid juist afhankelijk van de internationale gemeenschap. Dan is het toch raar dat op dit moment aan de Afghanen die mogelijkheden worden toegedicht.

De Nederlandse gevechtsvliegtuigen gaan toch opereren boven Afghanistan op basis van Amerikaanse informatie? Als nu juist daar

een probleem ligt, verwacht ik van deze minister toch een wat kritischer houding. Vliegen deze gevechtsvliegtuigen bijvoorbeeld dusdanig hoog dat men meer rekening moet houden met missers? Is de werkwijze vergelijkbaar met de werkwijze die eerder op de Balkan gehanteerd is en waarbij ook zoveel burgerslachtoffers te betreuren waren?

Minister **Van Aartsen**: Er is het nodige onderscheid te maken tussen wat er indertijd in Mazar-i-Sharif gebeurd is en wat hier is geschied. Dit is duidelijk, althans het onderzoek zal nog het een en ander moeten uitwijzen. Ik heb niet in dat vliegtuig gezeten. De Nederlandse regering heeft geen directe betrokkenheid. Maar zoals u zelf al zegt, betreurt de Amerikaanse regering deze zaak ook. Dit is een betreuenswaardige misser geweest waarbij overigens nog de vraag gesteld moet worden hoeveel doden erbij gevallen zijn. U hebt heel hoge aantallen genoemd, maar evenmin als u weet ik exact wat zich heeft voorgedaan. Wat dat betreft is er dus een onderscheid. U gaat uit van een zeker wantrouwen over wat de Amerikaanse regering in dit kader zou willen doen, maar er is eerder gezegd dat men er alle baat bij heeft dat juist dit soort missers in alle openheid worden behandeld. Ik heb geen redenen om aan te nemen dat dit niet zal geschieden, juist omdat de Afghaanse regering erbij betrokken is die er het nodige belang bij heeft dat een objectief onderzoek zal plaatsvinden. Bovendien hebben de Afghanen inmiddels daarvoor een commissie ingesteld.

Het is bekend wat de Nederlandse F-16's in dit kader kunnen gaan doen. De minister van Defensie heeft dit een aantal malen in een algemeen overleg aan de Kamer duidelijk gemaakt. Ik ben ervan overtuigd dat de Nederlandse luchtmacht die een uitstekende bijdrage in Kosovo heeft geleverd dit ook zal doen, indien dit nodig is, in Afghanistan.

Regeling van werkzaamheden

□

De **voorzitter**: Ik heb zojuist een brief van de kabinetsinformatuur, de heer Donner, laten uitdelen. In die brief biedt de informatuur onder een bepaald voorbehoud aan om morgen